

Verslag Voorbereidende vergadering 16 juni 2020

Aanwezig:	mw. Y. Hopmans, dhr. J.G. Hanssen, dhr. mw. M. Visser, dhr. A. de Lange, mw. J. Dirks, dhr. J.A. Kuijpers, mw. L. van Vliet, dhr. E.P.F.L. Roumen, mw. K.H. den Hertog-Heins, dhr. C. Verspui, dhr. F. Ort, mw. M. Noorland, dhr. H.J. van Valburg, mw. L.M. Nieuwenhoven, dhr. T. Eskes, dhr. F. Kooistra, dhr. H. Witteveen, mw. L.F. Koolstra-Bor
Voorzitter:	dhr. T. Endevelt
Griffier / verslag:	dhr. J.P.M. Leenders
Portefeuillehouders:	dhr. C. van Eert, dhr. R. Haverkamp, mevrouw G. Hofstede, dhr. T.A.F.A. Klomberg

1 Opening

De **voorzitter** opent de vergadering. De agenda wordt vastgesteld.

2 Rondvraag

De heer **Roumen** informeert naar een artikel in Binnenlands Bestuur met de kop 'Stop gemeentelijke bezuinigingen' en vraagt of het college deze actie, die een initiatief is van de gemeente Renkum, steunt.

Wethouder Klomberg deelt mee dat er op dit moment in meerdere gemeentes in de regio bestuurlijke onrust is vanwege de bezuinigingen. De gemeente Renkum doet de oproep om niet te bezuinigen en een begroting in te dienen die niet sluitend is. Het college vindt het goed dat er een signaal wordt gegeven aan het Rijk. Het indienen van een sluitende begroting is echter een bestuurlijke verantwoordelijkheid. De oproep om tijdelijk geen bezuinigingen door te voeren en een niet sluitende begroting in te dienen wordt daarom niet ondersteund.

De heer **Verspui** deelt mee dat er overal wordt gedemonstreerd tegen racisme. Hij vraagt welk beeld het college heeft van racisme en systemisch racisme in de gemeente Rheden en hoeveel van de inwoners dit ervaren en op welke manier.

Burgemeester Van Eert deelt mee dat steeds meer mensen aangeven hierover het gesprek te willen voeren. Het is moeilijk om deze problematiek te duiden op het schaalniveau van de gemeente Rheden. De enige beschikbare gegevens zijn afkomstig van het Meldpunt discriminatie en pesten. Daaruit kun je echter niet de problematiek rondom racisme afleiden. De enige manier om daar zicht op te krijgen is daarover in gesprek te gaan. Waar het gaat om tradities, zoals het sinterklaasfeest, praat het college binnenkort met de organisatoren van de sinterklaasintocht. Hij zal de resultaten van die gesprekken terugleggen in de raad en hierover de discussie aangaan.

De heer **Verspui** vraagt om over dit onderwerp een rondetafelgesprek te plannen met partijen in de samenleving, zoals scholen, werkgevers en maatschappelijke instellingen. Een dialoog kan bijdragen aan het bestrijden van dit probleem.

De **voorzitter** stelt vast dat dit een oproep is aan de Agendacommissie.

3 Zomerrapportage 2020 (20.38)

Wethouder Klomberg verzorgt een presentatie. Deze is als bijlage bij het verslag gevoegd.

Naar aanleiding van vragen uit de raad deelt **wethouder Klomberg** het volgende

mee:

- Het verwachte negatief resultaat voor 2020 bedraagt € 3,7 miljoen. In zowel de zomerrapportage als de kadernota is het uitgangspunt dat alle bezuinigingen gerealiseerd worden.
- Het hogere bedrag van € 415.000 in de jaarschijf 2024 heeft twee oorzaken: gemeenten kleiner dan 100.000 inwoners krijgen over een periode van 10 jaar een korting op de algemene uitkering (stimulering om op te schalen) en een verwachte lagere uitkering in 2024.
- Er zijn geen substantiële wijzigingen in de jaarstukken 2019 ten opzichte van het concept van 7 april 2020. De bedragen zijn gelijk gebleven. De wijzigingen zijn alleen tekstueel. Het college heeft daarom afgezien van een oplegger.
- Bij de begroting 2020 zijn maatregelen vastgesteld die zijn verwerkt in Rheden Financieel Stabiël. Hij heeft de raad diverse malen geïnformeerd over de voortgang. Veel maatregelen zijn in gang gezet. Sommige moeten nog. Er zit een risico in dat niet het resultaat wordt gehaald dat was voorspeld. Dit wordt volgende week gezien waarna wordt gekeken of aanvullende maatregelen nodig zijn.
- Hij vraagt de raad om het college en de organisatie de tijd te geven om de maatregelen uit te voeren de effecten ervan te beoordelen.
- Er is een nullijst waar nog naar gekeken wordt.
- Het college richt zich liever op maatregelen die structureel iets opleveren dan incidentele maatregelen die mogelijk alleen effect hebben voor dit jaar. Op dit moment is er behoefte aan een structurele aanpak om op lange termijn de begroting sluitend te krijgen en de reserves aan te sterken.
- Het college heeft begrip dat raad zicht wil hebben op de financiën en de maatregelen die genomen worden en wil daar invulling aan geven.
- De uitdaging bij de kadernota is om daar vanuit een visie de richting aan te geven. Daarbij gaat het om de hoofdlijnen die de raad meegeeft aan het college en die het college kan oppakken bij het opstellen van de begroting.
- Het college heeft diverse malen aangeboden om de raad bij te praten over het transformatieplan. Dit gebeurt nu na de zomer.
- Er wordt ieder jaar bij het opstellen van de begroting en bij de jaarrekening gekeken naar de bestemmingsreserves. Daarvan is in de loop der jaren al veel afgeboekt. Daardoor wordt de ruimte om tekorten op te vangen ook kleiner.
- Bij de vaststelling van de begroting 2020 is het budget voor duurzaamheid deels verlaagd. De ambitie om de doelstellingen op duurzaamheid te halen blijft gehandhaafd. Er moet worden gekeken wat er uitvoerbaar is en wat niet. Dat betekent dat de focus komt te liggen op een paar onderwerpen. Daarnaast gaat het met name om bewustwording, gedragsverandering en wijkgerichte veranderplannen.
- **TOEZEGGING:** de wethouder zegt toe de raad in september verslag te doen van de mogelijke bezuinigingen die de nullijst biedt en die al effect kunnen hebben in 2020. Ook zal verslag worden gedaan van de keuzes in het kader van de taskforce.
- Als acties van het college richting het Rijk noemt de wethouder een brief aan minister. De problematiek is besproken met gedeputeerde Markink en is ook vandaag nog onder de aandacht gebracht tijdens het gesprek met GS. Daarnaast is het punt van gesprek tijdens regionaal en landelijk overleg. Hij roept ook de fracties op om dit te doen richting hun fracties in de Tweede Kamer.
- Er wordt nog gewerkt aan de uitwerking van de analyses conform de gemeente Enschede. Hij zal de raad voor september informeren over de resultaten.

Naar aanleiding van vragen uit de raad deelt **wethouder Haverkamp** het volgende mee:

- In de begroting is structureel € 538.000 opgenomen als extra last voor verbouw/nieuwbouw van het gemeentehuis en ruim € 1 miljoen incidenteel voor tijdelijke huisvesting.

- Alle bezuinigingen ten aanzien van de Participatiewet zijn gerealiseerd, ook meerjarig.
- In januari is een besluit genomen over de nota Grondbeleid. Het effect daarvan is dat een bedrag van € 600.000 kon vrijvallen in de risicoreserve.

Naar aanleiding van vragen uit de raad deelt **wethouder Hofstede** het volgende mee:

- De opdracht van de raad is dat er niemand tussen wal en schip mag vallen. Daar wordt rekening mee gehouden bij de uitvoering en inkleuring van de maatregelen. Het college informeert de raad hierover in september.
- Het transformatieplan heeft betrekking op de 3 decentralisaties. Op de lijst met te realiseren maatregelen komt de participatiewet niet voor. De crisis heeft echter ook effect op participatie, zodat het gezamenlijk wordt opgepakt.
- Ten aanzien van de onderbouwing effecten jeugdzorg deelt de wethouder mee dat er meer jeugdige cliënten zijn die in een duurdere verblijf zitten. Daar zijn hoge kosten mee gemoeid.

De **voorzitter** stelt vast dat de Zomernota als besprekingsstuk zal worden doorgeleid naar de raadsvergadering van 30 juni 2020.

4 Kadernota gemeente Rheden 2021 (20.37)

Naar aanleiding van vragen uit de raad deelt **wethouder Klomberg** het volgende mee:

- Sinds de 3 decentralisaties in 2015 heeft er een volumeontwikkeling plaatsgevonden, terwijl de bijdrage in het gemeentefonds niet gelijk is opgelopen. Binnen die financiële beperking moet de gemeente komen tot een sluitende begroting.
- Het college vraagt de raad om te sturen vanuit een gemeenschappelijke visie.
- Er is geen parkeerplaats waar parkeerbelasting wordt geheven.
- Ten aanzien van maatregel 2 en 3 deelt de wethouder mee dat er al een tijd wordt gewerkt aan een verdere ontwikkeling van de organisatie die beter aansluit bij de opgaves en die meer werkt vanuit een integrale aanpak. Met de organisatieverandering hoopt het college wat opbrengsten en besparingen te halen en dat het personeel optimaal kan functioneren met een gezonde werkbelasting.
- Als de solvabiliteit onder de 20% komt heb je een begroting die op de middellange termijn niet meer robuust is. Als deze nog lager wordt heeft de gemeente geen weerstand meer om tegenslagen te kunnen opvangen. De provincie kan in dat geval aanwijzingen geven om dat te verhogen.

Naar aanleiding van vragen uit de raad deelt **wethouder Haverkamp** het volgende mee:

- Er wordt gewerkt aan diverse projecten binnen triple helix. De wethouder komt binnenkort met een evaluatie van de economische visie, waarin ook een stand van zaken kan worden opgenomen van deze projecten.
- De rol van de gemeente bij deze projecten is voornamelijk faciliterend, zoals het organiseren van bijeenkomsten en partijen bij elkaar te brengen. Het aantal personen in beschut werk is toegenomen, maar is nog steeds te laag voor het aantal waar landelijk naar wordt gestreefd.
- Voor de invoering van de omgevingswet is een budget beschikbaar van € 200.000. Naar verwachting zal echter € 1,1 miljoen nodig zijn. Op dit moment wordt gewerkt aan de uitwerking van de ambitienota en een vertaling naar de kosten. Naar verwachting zal het verschil van € 900.000 (incidenteel) bij de begroting worden ingeboekt.

Naar aanleiding van vragen uit de raad deelt **wethouder Hofstede** het volgende mee:

- Personeel volgt de taakstelling. Een aantal personeelsleden is toegevoegd op het moment dat de raad beleid of andere taken toevoegt. Er wordt nu ook gekeken of er taken worden uitgevoerd waar vanuit de raad geen opdracht is gegeven.
- Vorig jaar is er een beleidswijziging doorgevoerd waarbij de medewerkers die tot vaste formatie gaan behoren niet meer eerst een pay roll constructie krijgen, maar een dienstverband krijgen voor de duur van 1 jaar. Voor sommige gevallen, zoals ziekte en voor specialistische werkzaamheden, blijft externe inhuur noodzakelijk.
- De maatregelen 2 en 3 geven niet aan dat er meer of minder zal worden ingehuurd. Het hangt af van de taak die wordt ingezet.
- Bij de vaststelling van het transformatieplan is besloten over te stappen naar lump sum financiering voor jeugd en Wmo, hetgeen inhoudt dat de taak wordt uitgevoerd voor een vast bedrag. Het college ziet hiermee financiële voordelen.

Door de fracties worden vervolgens enkele kaders genoemd die zij zouden willen meegeven voor de behandeling van de Kadernota.

Fractie VVD:

Uitgangspunt moet zijn een begroting die sluitend is en een huishoudboekje dat op orde is: Er moet niet meer worden uitgeven dan er binnenkomt.

Er moet gekeken worden naar bovenwettelijke taken. De gemeente geeft daar 27 miljoen aan uit. Als voorbeelden worden genoemd € 2,8 miljoen aan samenkracht en burgerparticipatie, € 1 miljoen aan inkomensregelingen, € 1,5 miljoen aan onderwijshuisvesting en € 950.000 aan media. Deze kosten zijn niet gespecificeerd. Meer concreet stelt de fractie voor om 10% te bezuinigen op bovenwettelijke taken en het college de opdracht te geven om programmabreed bezuinigingsvoorstellen te doen, waarbij de consequenties voor inwoners zo klein mogelijk zijn.

Fractie CDA:

De raad moet in staat zijn om 3% op de begroting te bezuinigen door kritisch te kijken naar de wettelijke uitgaven, bijvoorbeeld door taken efficiënter uit te voeren en te werken met minder zorgaanbieders, en € 2,5 miljoen te bezuinigen op bovenwettelijke taken. Daarnaast zijn er mogelijkheden om een paar ton aan extra inkomsten te creëren met de 3 voorgestelde maatregelen. Dit moet er uiteindelijk toe leiden dat ook de reserve weer kan groeien.

Fractie SP:

De fractie wil de systeemkritiek niet onvermeld laten. Dit is echter niet aan de raad. Ten aanzien van de Kadernota zou zij het sociaal domein willen sparen totdat er zicht is op de effecten van de getroffen maatregelen (zowel de gevolgen voor de inwoners als de opbrengsten).

Er moet een duidelijk inzicht komen in de bovenwettelijke taken, zodat daarover de discussie kan worden gevoerd.

Verhoging van de OZB is niet onbespreekbaar.

De fractie merkt nog op blij te zijn met de toon van de Kadernota die anders is dan bij de Begroting en die ruimte biedt voor inbreng van de raad. De fractie hoopt dat dit ook door de andere partijen wordt gedeeld, zodat een nieuw begin kan worden gemaakt.

Fractie PvdA:

Ten aanzien van scenario 1 heeft de fractie zorgen over de gevolgen voor de inwoners. Dit heeft daarom ook niet de voorkeur.

Bij scenario 2 moet het niet alleen gaan om de uitgaven, maar ook om de

inkomsten, zoals een verhoging van de OZB. Daarmee belast je ook inwoners, maar wel degenen met iets sterkere schouders.
Belangrijk is om bij beide scenario's te kijken naar de bedrijfsvoering.
Bezuiniging is afhankelijk van de gevolgen ervan voor de bewoners, los van de vraag of het gaat om wettelijke of bovenwettelijke taken.
De fractie wil de bezuinigingen vooralsnog beperken tot € 3 miljoen en na 2 jaar de invloed bezien van de 5 genoemde risico's. Daarna kan pas worden gekeken naar aanvulling van de reserves en verhoging van de solvabiliteit.

Fractie D66:

De fractie roept op tot een discussie over de toekomstvisie. Welke gemeente wil en kun je zijn? Met een gezamenlijk toekomstbeeld kunnen bewuste keuzes worden gemaakt.

Oplossingen moeten worden gezocht binnen de domeinen waar de tekorten zijn ontstaan, tenzij het niet anders kan. Daarvoor heb je inzicht nodig in effecten van de maatregelen en de consequenties voor de inwoners.

Ten aanzien van verhoging van de inkomsten kunnen mogelijkheden worden onderzocht zoals de inzet van right to challenge bij uitvoering van projecten, crowdfunding, vrijwillige bijdrage bij serviceverlening en verhoging van OZB.

De fractie ziet ruimte in bovenwettelijke taken, mits inzicht bestaat in de effecten.

Fractie GL:

Ook fractie GL ziet mogelijkheden bij bovenwettelijke taken, maar kan dit pas beoordelen wanneer hierover meer inzicht wordt gegeven.

Voorts zou zij willen kijken naar de inkomstenkant.

Voor scenario 1 is het van belang om eerst te weten wat de effecten zijn.

Een uitgangspunt is dat bezuinigingen geen onherstelbare schade veroorzaken voor de lange termijn, hoewel de meningen hierover kunnen verschillen.

Wees scherp op bezuiniging op taken op het gebied van preventie. Dit kan op de lange termijn winst opleveren.

Fractie GPR/B:

GPR/B vindt het lastig om in dit stadium iets te vinden. Dat heeft te maken met de onduidelijkheid over de bovenwettelijke taken, zoals bijvoorbeeld de overhead. Het gaat de fractie voornamelijk om het effect en hoeveel last de inwoners hiervan hebben. Niet om de vraag uit welk potje de bezuiniging komt. Vooralsnog wil de fractie, in de lijn van de SP en de PvdA, niet bezuinigen op het sociaal domein totdat er meer duidelijk is over de effecten.

Fractie CU:

CU ondersteunt de oproep van D66 om te komen tot een toekomstvisie. Dat geeft richting. Vooruitlopend daarop vindt de fractie dat de overheid een bescheiden rol moet hebben. Er moet een grotere rol worden toegekend aan de samenleving, zoals inwonersparticipatie en inwonersinitiatieven. Wees zuinig op zaken die je hebt opgebouwd. Als je iets sluit kun je dat niet zomaar weer oprichten. Een verhoging van de OZB daarentegen kan over een paar jaar weer worden verlaagd.

5

Mededelingen

Geen.